

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää kommentteja luonnokseen maaseutupoliittisesta selonteosta 15.8.2025 mennessä. Hallituksen on tarkoitus antaa selonteko eduskunnalle loppuvuodesta 2025.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti "laaditaan maaseutupoliittinen selonteko" (luku 6.6.). Hallitusohjelmassa todetaan, että "suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tärkeys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään." Lisäksi todetaan, että "mahdollisuudet hyvään elämään, sen rakentamiseen ja kannattavaan yritystoimintaan maaseudulla edellyttävät toimia, jotka pohjautuvat alueiden vahvuuksiin ja ihmisten tarpeisiin. Hallitus näkee elinvoimaisen maaseudun elinehtona koko Suomen hyvinvoinnille."

Selonteko kytkeytyy hallitusohjelman eri kokonaisuuksiin, kansalliseen maaseutupoliittikkaan, EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision kokonaisuuteen sekä OECD:n maaseutupoliittikan periaatteisiin. Selonteon laadinnassa hyödynnetään hallitusohjelman mukaisia valmiita selontekoja, strategioita ja ohjelmia sekä huomioidaan samaan aikaan valmistelussa olevat muut selontekoon keskeisesti liittyvät strategiat ja ohjelmat.

Selonteolla kehitetään myös suomalaista maaseutupoliittista järjestelmää, joka on edelläkävijä ja kansainvälisesti ainutlaatuinen.

Järjestyksessään kolmas maaseutupoliittinen selonteko laaditaan postnormaalissa ajassa, jota kehystää yhtäaikaiset muutokset esimerkiksi väestörakenteeseen, puhtaan ja digitaaliseen siirtymään, kestävyysmurrokseen sekä kriiseihin liittyen (ilmasto, talous, pandemia, sota, energia). Kaupunkien ja maaseutualueiden välinen keskinäisriippuvuus (ekosysteemipalvelut, ruoka ja vesi, puhdas energia, monipaikkaisuus) on korostunut kriisien myötä, mutta kuntien ja alueiden eriytymiskehitys jatkuu. Eriarvoisuus ihmisten välillä lisääntyy yhä enemmän maantieteen perusteella, kuten myös elinkeinojen kehitysmahdollisuudet. Keskustelu alueiden erivertaisuudesta rakenteissa, mielikuvissa ja kokemuksissa (kts. Kauppinen 2020) on ajankohtainen.

Tavoitteet

Selonteon tarkoituksena on täsmentää tavoitteet ja poikkihallinnolliset toimet erilaisten maaseutu- ja saaristoalueiden elinvoiman uudistumiselle, asuttavuuden, palveluiden, infrastruktuurin, yrittäjyyden, kansalaistoiminnan edellytyksille sekä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistamiselle. Samalla selonteko määrittelee valtioneuvoston pitkän aikavälin maaseutuvision.

Selonteolla parannetaan politiikan johdonmukaisuutta ja osuvuutta maaseutu- ja saaristoalueilla sekä edistetään paikkaperustaisen politiikan ja kehittämisen toteuttamista.

Selonteon valmistelua ovat ohjanneet poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja sihteeristö, joissa ovat edustajat seuraavista ministeriöistä: LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, VM ja YM. Selonteon valmistelua on tukenut maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) sekä harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä (HARVA) ja saaristoasiain neuvottelukunta (SANK).

Vastausohjeet vastaanottajille

Vastaajat voivat antaa näkemyksensä kysymyksistä, jotka pohjautuvat selonteon luonnostekstin lukuihin. Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/30583/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi tai postitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/30583/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (tunnus MMM012:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää; tästä pyydetään ilmoittamaan lausunnon Yleiset huomiot -kohdassa.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Ministeriön lausuntopyynnöt liitteineen löytyvät internet-sivustolta <https://mmm.fi/lausunnolla>

Aikataulu

Vastaamisen aikataulu: 5.6.-15.8.2025

Valmistelijat

Poikkihallinnollisessa ohjausryhmässä ja sihteeristössä valmistelua ovat ohjanneet edustajat seuraavista ministeriöistä: LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, VM ja YM.

Maa- ja metsätalousministeriössä selonteon valmisteluun ovat osallistuneet ohjausryhmän puheenjohtaja ylijohtaja Minna-Mari Kaila, varapuheenjohtajat maatalousneuvos Taina Vesanto ja neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola sekä sihteeristön puheenjohtaja neuvotteleva virkamies Antonia Husberg ja jäsenet erityisasiantuntijat Sami Tantarimäki, Auli Sihvola ja Hanna-Mari Kuhmonen. Lisäksi valmistelua on tukenut korkeakouluharjoittelija Nicholas Biskop.

Mahdolliset selontekoluonnosta koskevat kysymykset voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen maaseutupoliitikka@gov.fi.

Linkit

<https://mmm.fi/maaseutupoliitikka/maaseutupoliittinen-selonteko> - MMM

<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM012:00/2024> - Hankeikkuna

Liitteet:

[Luonnos valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi _lausuntopyyntö.pdf](#)

[Liite luku 6 luonnos maaseutupoliittiseksi selonteoksi lausunnoille SU.pdf](#)

[Utkast till statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse för utlåtande.pdf](#)

Jakelu:

Aisapari ry
Akaan kaupunki
AKAVA
AKAVA, Agronomiliitto
Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry
Aktion Österbotten rf (Sundom)
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Alueiden uudistumisen neuvottelukunta AUNE
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE
Asikkalan kunta
Askolan kunta

Auran kunta
Diakonissalaitos
Elävä Kainuu Leader ry
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Folktinget
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä HARVA
Harvaturva-verkosto
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrynsalmen kunta
HYVIL Oy
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
I samma båt rf – samassa veneessä ry
lin kunta

lisalmen kaupunki
litin kunta
lkaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Joensuun Seudun Leader ry
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Joutsenten reitti ry
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
JyväSRiihi ry
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kainuun hyvinvointialue
Kainuun liitto
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansalaisjärjestöpolitiikan neuvottelukunta KANE
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kantri ry
Karhuseutu ry
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki

Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Kehittämisyhdistys Kalakukko ry
Kehittämisyhdistys Liiveri ry
Kehittämisyhdistys Mansikka ry
Kehittämisyhdistys Sepra ry
Kehittämisyhdistys SILMU ry, Utvecklingsförening SILMU rf
Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi ry
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
KERÄ - För hållbara landsbygder och en rättvis omställning,
Oikeudenmukaisen siirtymän ja kestävien maaseutujen verkosto
Keski-Karjalan Jetina ry
Keskipiste-Leader ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen liitto
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Koillismaan Leader ry
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta

Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuudesta ry
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kymenlaakson Liitto
Kyyjärven kunta
Kärkölen kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin hyvinvointialue
Lapin liitto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Leader Kärki ry
Leader Länsi-Saimaa ry
Leader Pohjoisin Lappi
Leader Satasilta ry
Leader Tunturi-Lappi ry
Leader Viisari ry
Leader-asiamies
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikuntaneuvosto
Limingan kunta
Linnaseutu ry
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lomalaidun ry
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
LounaPlussa ry
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luonnonvarakeskus

Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maa- ja kotitalousnaisten keskus
Maa- ja metsätalousministeriö
MAALLEKO-verkosto, Maaseudun asuttavuus, asuminen ja
kotoutuminen maaseudulla
Maanomistajain Liitto
Maaseudun kehittämissyhdystys Ravakka ry
Maaseudun Sivistysliitto
Maaseudun Tukihenkilöverkosto
Maaseutukehitys ry
Maaseutupolitiikan neuvosto MANE
Maaseutuverkosto
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttaliitto
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metsähallitus
Metsäkeskus
Metsäneuvosto
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
MTK Maaseutunuoret
MTK ry
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nouseva Rannikkoseutu ry
Nousiaisten kunta
Nuorisoneuvosto
Nuorten Akatemia
Nuorten ilmasto- ja luontoryhmä Nuoli
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
NUVA ry
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö

Olympiakomitea
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulujärvi Leader ry
Oulun kaupunki
Oulun Seudun Leader ry
Outokaira tuottamhan ry
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Peräpohjolan Leader ry
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pienten kuntien neuvottelukunta
Pihtiputaan kunta
Pirityiset ry
Pirkan Helmi ry
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Kymen Kasvu ry
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PoKo ry
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Pomoväst rf

Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
ProAgria Keskusten liitto
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Puuteollisuus
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijänne-Leader ry
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen liitto
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Rieska-Leader ry
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Saaristoasiain neuvottelukunta SANK
SAK
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan hyvinvointialue
Satakuntaliitto
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta

Savonlinnan kaupunki
SavonLuotsi Leader ry
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Seutukaupunkiverkosto
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Siirtolaisuusinstituutti
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Sitra
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
SLC ry
SLC Unga
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
SPEK ry
STTK
Sulkavan kunta
Suomen 4H-liitto
Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES ry
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kylät ry
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen metsästäjäliitto
Suomen Nuorisoala, entinen Allianssi
Suomen sosiaali- ja terveys SOSTE ry
Suomen Tieyhdistys
Suomen Uusyrityskeskukset ry
Suomen Yrittäjät
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suupohjan Kehittämisyhdistys ry
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taiteen edistämiskeskus Taike
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Teknologiateollisuus

Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
TIEKE
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Turvallisuuskomitean järjestöverkosto
TUUMA27 - Työn ja yrittäjyyden uudet mahdollisuudet maaseutualueilla
-verkosto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Uutismedian liitto ry
Vaalan kunta
Vaara-Karjalan Leader ry
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsin Hyvä ry
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry
Varsinais-Suomen liitto
Veej'jakaja ry
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vesuri-ryhmä ry
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta

Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Väestöliitto
Vörå kommun - Vöyrin kunta
YHYRES-kehittämisyhdistys ry
Ykkösakseli ry
Yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Sami Kurki
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntesi näkyy myös hankeikkunassa.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

- Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta
- Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita

- Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkkoa
- Tavoite: Lisätään ja kootaan yhteiskunnallista maaseututietoa
- Tavoite: Terävöitetään maaseutupoliittista suunnittelujärjestelmää

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituksset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

- 1. Digitaalisen kuilun kaventaminen
- 2. Yleishyödyllinen kyläverkkorakentaminen
- 3. Kestävä liikkuminen ja liikenne
- 4. Yksityisteiden kunto
- 5. Saaristoliikenne
- 6. Maaseutuvaikutukset, asuminen ja talouden rakenteet
- 7. Koordinaatio EU-rahastojen välillä
- 8. Maaseudun kehittäminen CAP post 2027
- 9. YPK-toimintamallin laajempi hyödyntäminen
- 10. Kestävän elinvoimaisuuden indikaattoritarkastelu
- 11. TKI-rahoitus, innovaatiojärjestelmä ja pienet toimijat, nuoret ja naiset
- 12. Osaaminen ja työvoima
- 13. Yhteisötalous
- 14. Monipaikkaisuuden seuranta
- 15. Asuttavuuden varmistaminen
- 16. Luonnonvarat, maankäyttö ja oikeudenmukaisuus
- 17. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset
- 18. Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö
- 19. Välttämättömyyspalveluiden tarkistaminen ja varmistaminen
- 20. Väestönmuutos ja elintärkeät toiminnot

- 21. Maaseutututkimus ja maaseututieto
- 22. Maaseutualueiden seurantakeskus
- 23. MANE, dialogisuus, osallistaminen ja viestintä
- 24. MANE ja maaseutuvaikutusten arviointi

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Husberg Antonia
Maa- ja metsätalousministeriö

Kuhmonen Hanna-Mari
Maa- ja metsätalousministeriö